

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio VIII. Resolvuntur aliquæ difficultates circa præcedentem doctrinam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

tem, secundariò autem ad creaturas rationales, ad quas Persona Divina mittitur. Respondeo cum *P. Ruiz cit. sect. 4. n. 7.* (dato, quod *Misibilitas* non sit proprietas personalis respectu Filii, de quo infra) nõ idè esse, quia in Filio non est realis formalitas præter ipsam formalitatem processionis, sed quia *Misibilitas* in Filio est denominatio extrinseca, sicut est ejus donabilitas, prout supra diximus: at verò in Spiritu sancto *Misibilitas*, nihil est aliud formaliter, quàm donabilitas; constat enim ex Novo Testamento, Spiritum Sanctum donari, quando mittitur, & ad illas Personas mitti, quibus donatur. Hæc interim, infra enim dicemus: An, & quomodò *Misio* conveniat aliquibus Personis Divinis.

SECTIO VIII.

Resolvuntur aliquæ difficultates circa præcedentem doctrinam.

188.

D

DIFFICULTAS I. Utrum Spiritus Sanctus habeat propriam rationem doni, non solum ex amore essentiali, sed etiam notionali? Affirmativè. Ita *P. Soar. lib. 11. de Trinit. cap. 4. n. 7. P. Arrub. d. 134. cap. 2. P. Prepos. t. p. q. 38. n. 3. P. Amicus d. 27. n. 160.* & alii. Probat, quia Verbum habet propriam rationem Imaginis ex Intellectione essentiali simul & notionali, ut supra diximus d. 7. à n. 249. ergo etiam Spiritus sanctus habebit propriam rationem doni ex Amore essentiali simul, & notionali.

189.

Confirmatur primò quoad amorem essentialem, quia Spiritus sanctus constituitur in ratione doni per donabilitatem, quæ includit respectum ad creaturas; sed hunc respectum habet ratione essentiali, ergo ratione Amoris essentialis habet esse donum. Confirmatur secundò quoad amorem notionalem, quia sicut Imago requirit distinctionem realem ab exemplari, à quo procedit, ita donum ab auctore, à quo donatur, ut patet ex illius definitione, de qua supra, & ex *D. August. lib. 5. de Trinit. cap. 14.* dicente, donum esse id, quod refertur ad eum, qui dedit, & ad eos, quibus datur, sicque duplicem requirere distinctionem, & ab eo, à quo donatur, & ab eo, cui datur; sed amor essentialis non distinguitur à Patre, & Filio, qui sunt donatores hujus doni; ergo Spiritus sanctus non potest ab eo solo habere propriam rationem doni, sed ab eo, prout completur amore notionali passivo, qui à Patre, & Filio realiter distinguitur; consequenterque ab utroque simul habet rationem doni.

190.

Dices 1. Spiritus sanctus indè habet propriam rationem doni, undè habet, ut sit liberaliter donabilis creaturis; sed id habet ex solo amore essentiali, qui solus est liber; amor enim notionalis est necessarius; ergo &c. Respondeo distinguendo majorem: undè habet, ut sit liberaliter donabilis creaturis formaliter; concedo majorem: effectivè; nego majorem: licet autem Spiritus sanctus sit liberaliter donabilis effectivè ab amore essentiali, quatenus solus hic est principium donandi ad extra omnia dona creata, cum quibus per modum primi doni, & rationis formalis donandi, donatur ipse amor: est tamen donabilis formaliter per amorem notionalem, quatenus solus hic illum realiter distinguit ab ipso donatore.

191.

Instabis: Spiritus sanctus habet, ut sit liberali-

ter donabilis effectivè ab amore essentiali; ergo ab illo habet propriam rationem doni, & non ab amore notionali, à quo id habet formaliter, cum non detur major ratio. Respòdeo negando consequentiam; major ratio est, quia donum non est tale formaliter per respectum extrinsecum, sed per proprietatem intrinsecam; cum igitur respectus ad efficiens sit extrinsecus, non potest illo constitui in propria ratione doni, sed per proprietatem, & relationem intrinsecam, licet cum ordine ad extrinsecum donatorem.

Dices 2. Id constituit Spiritum sanctum donum formaliter, quod est tanquam ratio donandi simul cum re ipsa creata; sed hic est solus amor liber; siquidem hic solus dari potest per modum libertæ terminationis ad extra; ergo &c. Respondeo negando minorem; ad cujus probationem dicimus, quod sicut donum duo requirit essentialiter, nempe liberam donabilitatem, & realem distinctionem à donatore; ita ab utroque amore, tam essentiali, & libero, quàm notionali, & necessario, habet veram, & propriam rationem doni.

Difficultas 2. Utrum Spiritus Sanctus dici possit *Nostrium donum, Noster Spiritus*? Advertes primò, pronomina *Nostrium*, & *Meum* dicere habitudinem causæ, aut effectus in eo, de quo dicuntur, ut *Hic est meus pater: Hic est meus filius*; primum enim dicit habitudinem principii, secundum autem effectus. Secundò, cum quatuor sint causarum genera, quadruplicem habitudinem causæ, totidemque effectus importare posse hujusmodi pronomina in eo, de quo prædicantur, nempe *Efficientis*, ad quam reducitur, *Exemplaris*, *Finalis*, *Materialis*, & *Formalis*. His positis.

Conclusio sit: In Divinis ea nomina possunt admittere pronomina *Meum*, & *Nostrium*, quæ important habitudinem causæ efficientis, & finalis; non autem quæ important habitudinem causæ materialis, aut formalis, aut termini ad suum principium. Est certa, & universalis regula, quam tradunt *D. Thom. in 1. dist. 18. q. 1. art. 5. D. Bonav. q. ult. P. Amicus d. 27. num. 165.* & alii. Probat, quia ut pronomen verè de aliquo dici possit, debet de eodem verificari secundum illum respectum, & habitudinem, quam ex propria notione importat; alioqui non verè, sed falsò diceretur; sed solum prout sic verificabitur in Divinis, si adjungatur nominibus importantibus habitudinem causæ efficientis, & finalis, non autem importantibus habitudinem causæ materialis, aut formalis, aut termini ad suum principium; ergo &c.

Hinc colliges primò, verè dici posse: *Deus, Pater, & Creator noster*; siquidem hæc nomina important respectu nostri habitudinem causæ efficientis. Similiter de Filio: *Noster Salvator, Redemptor, Magister, Legislator*; non autem *Noster Filius, Verbum, Imago*; siquidem priora dicunt habitudinem principii; posteriora autem termini ad principium; *Filius* enim refertur ad Patrem; *Verbum* ad proferentem; *Imago* ad producentem, seu experimentem. Item de Spiritu Sancto dici potest, quod sit: *Noster Spiritus, Donum, Sanctificator, Rector, Custos*; non autem: *Noster Spiritus Sanctus, Amor, Spiratus, Notionalis*; illa enim dicunt habitudinem principii; hæc autem termini ad principium.

Dices: De Spiritu Sancto verè dicitur: *Noster Spiritus*; ergo etiam sic dicitur: *Noster Spiritus Sanctus*. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia ex *D. Thom. cit.* nomen *Spiritus*

Spiritus Sanctus impositum est ad significandam relationem termini ad principium spiritivum: at verò nomen *Spiritus* ex propria notione potest admittere habitudinem principii ad terminum, ut patet ex illo Joan. 3. *Spiritus ubi vult, spirat.*

127. Colliges secundò, nomina, quæ significant perfectiones divinas in abstracto, non posse admittere pronomina *Meum*, & *Nostrium*; quia ex modo significandi dicunt habitudinem causæ formalis, sicque verè non dicitur: *Deitas*, *Æternitas*, *Immensitas nostra*. Undè si aliquando à Doctoribus usurpantur huiusmodi locutiones, ut de Christo Domino dicitur 1. Cor. 1. *Factus est nobis Sapientia, iustitia, Sanctificatio, Redemptio*: intelligendæ sunt exemplariter, & effectivè, non autem formaliter.

128. Difficultas 3. Quid reale, ac proprium significant nomina metaphoricè Spiritus Sancti? Præter nomina, quæ propriè Spiritui Sancto tribuuntur, de quibus hæcenus, aliqua sunt nomina ex Sacris litteris deprompta, quæ etiam Spiritui Sancto accommodantur metaphoricè, ejusmodi sunt, *Digitus Dei*, *Mens*, *Facies*, *Complementum*, *Signaculum*, *figillum*, *odor*, *virtus*, *qualitas*, *Aqua*, *Ignis*, & similia: quæstio igitur est, an huiusmodi nomina intelligenda sint metaphoricè de Spiritu Sancto: & quid illa significant? pro quibus:

129. Dico 1. Hoc nomen: *Digitus Dei*: metaphoricè significat Spiritum Sanctum. Patet, quia quod Christus Dominus dicit Mat. 12. 28. *Si ego in Spiritu Dei ejicio demones*: idè omninò sic refertur Luc. 11. 20. *Si in digito Dei ejicio demonia*. Undè colligunt Sancti Patres, ubicumque Scriptura nominat *digitum Dei*, Spiritum Sanctum intelligi, ut Exod. 8. *Digitus Dei est hic*: Et Deuter. 9. *Tabulas lapideas scriptas digito Dei*. Et ex illo probat Divinitatem Spiritus Sancti D. Amb. lib. 7. in Luc. cap. 11. Et illius consubstantialitatem, & processione à Patre per Filium significari per metaphoram *digiti* notavit D. Cyril. lib. 13. *Theaur. cap. 2*. Significari etiam illius virtutem operatoriam observavit idem D. Cyril. & D. Amb. locis cit. Deindè significari pluralitatem gratiarum sub unitate Spiritus docuit D. August. lib. 2. *quest. 9. 17*. Et in Psal. 143. vers. 1. qui videri possunt apud P. Ruiz d. 73. sect. 1.

200. Dico 2. Hæc nomina *Mens*, *Facies*, *Complementum*, & *Signaculum*, etiam metaphoricè dicuntur de Spiritu Sancto. Patet, quia 1. Cor. 2. dicit D. Paul. *Nos autem sensum Christi habemus*: ubi *sensus* idem est, quod *Mens*, & Apostolum hoc loco intelligere Spiritum Sanctum exposuit D. Cyril. lib. 13. *Theaur. cap. 2. & 3.* & D. Greg. Nyssen. *Epist. contra Apollinar.* Nomen *Facies*, licet magis congruat Filio, ut supra diximus, etiam per metaphoram dicitur de Spiritu Sancto ex illo Psal. 138. *Quò ibo à spiritu tuo, & quò à facie tua fugiam*. Ubi D. Cyril. lib. 13. *Theaur. cap. 2*. Spiritum Sanctum, inquit, *faciem Patris* appellat. Similiter esse *Complementum Trinitatis* scribit idem D. Cyril. lib. 14. *Theaur. cap. 3.* & D. Basil. lib. de Spirit. Sanct. cap. 18. Et *vinculum Trinitatis*, & *signaculum confessionis* appellat D. Epiphani. *heres. 62*.

201. Dico 3. Spiritus Sanctus dicitur etiam metaphoricè *figillum*, *unguentum*, & *odor*. Patet, quia *figillum* vocatur à Sanctis Patribus, quatenus gratiæ caractere sigillat electos, ut docet D. Greg. Nyssen. lib. de Trinit. ad Eustachium, & D. Cyril. lib. 13. *Theaur. cap. 3.* Et D. Athan. *Epist. ad Serapion*, ubi adducit illud ad Ephes. 1. *In quo*

credentes, signati estis in diem redemptionis. Et adjungit: *Ipse Spiritus sigillum, & unguentum est, in quo omnia ungitur, & signat Verbum*. Ubi etiam per nomen *unguentum* significat metaphoricè Spiritum Sanctum. Imò & *Epist. ad Serapion*. de eodem Spiritu Sancto sub nomine *unctionis*, & *odoris*, sic ait: *Hæc unctio*, inquit, *habitus est Filii, ut qui habet Spiritum dicat, Christi bonus odor sumus*. Idem habet *Dialog. 1. de Trinit.* & habet etiam D. Cyril. lib. 11. in Joan. cap. 1. & 2.

Dico 4. Spiritus Sanctus significatur etiam metaphoricè his nominibus: *Virtus*, *Qualitas*, *Aqua*, & *Ignis*. Patet, quia de Spiritu Sancto sic dicitur Luc. 1. *Virtus Altissimi obumbrabit tibi*. Et Luc. 24. *Quoad usque induamini virtute ex alto*. Et Luc. 4. *Regressus est Jesus virtute Spiritus in Galileam*. Et Act. 10. *Quomodo unxit eum Deus Spiritu Sancto, & virtute*. Et Rom. 15. *Ut abundetis in spe, & virtute Spiritus Sancti*; quibus similia sunt 1. Cor. 2. 4. ad Ephes. 3. 16. & 1. Thess. 1. 5. & in omnibus sub nomine *virtus* intelligitur Spiritus sanctus. Idem etiam habet D. Amb. lib. 2. de Spiritu Sancto cap. 1. & 2. Similiter sub nomine *qualitas* Spiritum sanctum significavit D. Cyril. lib. 13. *Theaur. cap. 3.* & lib. 6. *Dialog. de Trinit.* ibi: *Spiritus sanctus*, ait, *quasi qualitas Sapientis Divinitatis*.

Sub eadem metaphora vocatur Spiritus sanctus *Aqua*. Primò, quia sicut explet, id est appetitum boni Joan. 7. *Si quis sitit veniat ad me, & bibat*: Et infra: *Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum*. Secundò, quia lavat. Ezech. 36. *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini*. Tertiò, quia extinguit ardorem concupiscentiæ. Isai. 55. *Omnes sitientes venite ad aquas*. Quartò, quia largè, & liberaliter diffunditur. Joan. 4. *Fiet in eos fons aquæ salientis in vitam æternam*. Dicitur etiam metaphoricè *Ignis*. Primò, quia inflammata caritatem. Secundò, quia purificat. Tertiò, quia transformat. De hoc Igne loquitur Christus Dominus Luc. 12. *Ignem veni mittere in terram*. Et Act. 2. *Apparuerunt illis dispersæ lingue, tanquam ignis*. Et Matt. 3. *Ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igni*.

DISPUTATIO IX. De Comparatione Personarum inter se.

SECTIO I.

Utrum inter Personas Divinas admittendus sit aliquis ordo prioritatis, & posterioritatis?

ADVERTENDUM hic est, prioritatem esse, aut numerationis, aut causalitatis, aut originis, aut durationis, aut excellentiæ. Non est hic sermo de prioritare numerationis; hæc enim cum sit extrinseca, sive à Patre, sive ab Spiritu Sancto incipias numerationem, certum est